

Gemeente **Zeist**

RAADSVORSTEL

Ruimtelijk-economische koers U10

Portefeuillehouder S. Jansen
Opsteller H. Snippen
Zaak/stuknummer 249648
Raadsvoorstel 18RV001

Ronde Tafel 7 december 2017
Debat 21 december 2017
Raadsvergadering 16 januari 2018

Maatschappelijk effect en doel van het voorstel

- Als samenwerkende U10-gemeenten energie, urgentie en richting geven aan de ruimtelijk-economische samenwerking, binnen én buiten de regio, liefst voor een langere termijn.
- Vanuit Zeist is de koers belangrijk om invloed uit te oefenen op regionale ontwikkelingen en de kansen in de regio te benutten.

Voorstel

- de ruimtelijk-economische koers U10 vast te stellen;
- van de uitvoeringsagenda kennis te nemen.

Besluit Raad 16 januari 2018:

Basis

Op 5 september heeft de raad in een ronde tafelbijeenkomst de ruimtelijk-economische koers voor de regio U-10 besproken. De raad gaf aan te hechten aan regionale samenwerking, maar had nog diverse vragen. Naar aanleiding van dit gesprek zijn twee afspraken gemaakt:

1. Er komt een extra toelichting bij de ruimtelijk-economische koers U10 met in elk geval nadere duiding van de status van het document, de verhouding tot lokaal bestaand beleid en de consequenties van het vaststellen ervan. Ook had de raad vragen bij de regionale woningbouwopgave. Deze aspecten zijn opgenomen in dit aangepaste raadsvoorstel en de bijbehorende bijlagen.
2. De behandeling van de ruimtelijk-economische koers U10 begint als de raad ook het voorstel voor de lokale economische koers ontvangt. Nu beide stukken tegelijk aan de raad kunnen worden aangeboden, kan de behandeling voortgezet worden.

Inleiding

Aanleiding voor de koers

De wethouders Ruimte en Economie van de gemeenten in de Utrechtse regio hebben het initiatief genomen om – samen met de partners in de regio – een ruimtelijk-economische koers te formuleren. Doel is ons als gemeenten van de U10 sterker te positioneren ten opzichte van andere regio's, en bij te dragen aan een succesvolle ruimtelijk-economische ontwikkeling van de gehele regio. We zijn namelijk een economisch krachtige regio, maar zien ook uitdagingen om te zorgen dat de regio op

een groene, gezonde manier ontwikkelt. Waar niet alleen economie telt, maar ook de kwaliteit van leven.

Voor het eerst kijken de U10 gemeenten met deze koers integraal naar de wijze waarop we het gezonde leven in een groeiende regio kunnen behouden en versterken. We zien dat er een opgave ligt en pakken die met deze koers op om te voorkomen dat we worden 'overvallen' ten koste van wat ons waardevol is. Vanuit Zeister perspectief zien we dan ook kansen om invloed uit te oefenen op regionale ontwikkelingen en de kansen in de regio te benutten (zie ook bijlage 'Zeister oplegnotitie bij ruimtelijk-economische koers U10').

Inhoud van de ruimtelijk-economische koers U10

De koers schetst een gewenst toekomstbeeld in 2040:

- 1) De Utrechtse regio is in 2040 de internationaal erkende regio voor life sciences, gezondheid en duurzaamheid.
- 2) Gemeenten in de regio zijn economisch complementair.
- 3) We kiezen voor een ongedeelde regio met voldoende woningen voor alle doelgroepen.
- 4) De regio wil groeien, met voorrang, op binnenstedelijke locaties.
- 5) We geven voorrang aan duurzame mobiliteit.
- 6) Groen, landschap en cultuurhistorie leveren een onmisbare bijdrage aan de stedelijke regio.

Aan elk van deze 6 toekomstbeelden zijn keuzes verbonden. Zie blz 31, 35, 37, 41, 45 en 47 van de ruimtelijk-economische koers U10.

Om inzicht te geven in de verhouding van deze koers met het lokale Zeister beleid, is in de bijlage de 'Zeister oplegnotitie bij de ruimtelijk-economische koers U10' opgenomen.

Status van de koers

De koers dient als richtingwijzer voor de (strategische) beleidsstukken van de afzonderlijke gemeenten en geeft richting aan de samenwerking en lobby van gemeenten, bedrijven, maatschappelijke organisaties en kennisinstellingen in de regio. De koers is een vrijwillig initiatief van gemeenten in een vrijwillig samenwerkingsverband. Het levert op zich geen juridische binding op. Pas als er keuzes aan worden verbonden, zoals concrete projecten, dan krijgt het effect. Er kan immers enig gewicht aan beleidsvoornemens worden gegeven als er keuzes worden gemaakt, maar er kan ook (gemotiveerd) van afgeweken worden. Ook de uitvoeringsagenda is niet juridisch dichtgetimmerd. Het al dan niet meedoen aan projecten die uit de koers en de uitvoeringsagenda voortvloeien, blijft een gemeentelijke bevoegdheid.

De koers geeft ook richting aan de lobby van gemeenten, bedrijven, maatschappelijke organisaties en kennisinstellingen in de regio. Bijvoorbeeld als het gaat om het verkrijgen van MIRT-gelden (Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport).

Totstandkomingsproces

De raden van de U10 gemeenten zijn actief bij de totstandkoming van de koers betrokken en zijn in mei gevraagd deze koers vast te stellen als richtinggevend beleidsdocument. Zie voor een uitgebreide beschrijving van het totstandkomingsproces de bijlage 'proces'.

Toelichtingen

	Financiën		Juridisch		Risico's
	Communicatie		Automatisering		Anders

Zie hierna

Verdere proces

Zie hierna

VERDIEPING/ARGUMENTATIE

Regionaal samenwerken is belangrijk
Regionale opgaven vragen een regionaal schaalniveau
De koers is inhoudelijk zeer relevant
De koers past op hoofdlijnen bij het lokale beleid van Zeist
Afspraken mogelijk over Zeister aandeel woningbouwopgave
We zijn zuinig op de kernwaarden van Zeist
Evenwicht tussen groen en groei
Lokaal profiel in de regio behouden en versterken
Draagvlak voor de koers
Waarde burgerparticipatie

1. Regionaal samenwerken is belangrijk

De stad Utrecht groeit enorm qua inwoneraantal, en doet het ook economisch gezien goed. Ook als er geen U10 samenwerking zou bestaan, zou de stad doorgroeien, en ervaren omliggende gemeenten, waaronder Zeist, daar de gevolgen van. Als we samenwerken met de stad, kunnen we invloed uitoefenen en kansen pakken. Het is dan ook belangrijk en positief dat er in de U10 (U16) regio een vorm van vrijwillige samenwerking bestaat die ervoor zorgt dat Utrecht en de omliggende gemeenten tot gezamenlijke afspraken komen. Zodat we samen één bloeiende regio zijn waar een kwalitatief hoogwaardig leven mogelijk is.

De inhoudelijke lijn van de regionale koers – ontmoetingsplaats voor gezond, stedelijk leven – lijkt op het eerste oog alleen op de stad gericht te zijn. Het gaat immers om ‘stedelijk’ leven. De koers laat echter voldoende zien dat juist ook de omliggende gemeenten van groot belang zijn; in zoverre had de koers ook ‘Ontmoetingsplaats voor healthy (sub)urban living’ kunnen heten.

2. Regionale opgaven vragen een regionaal schaalniveau

We hebben een sterkere regionale organisatiekracht nodig om welvaart en welzijn in onze regio te behouden. We moeten aandacht besteden aan het aantrekkelijk houden van ons woon- en vestigingsmilieu en de economische dynamiek. Bovendien vereisen technologische innovaties en grote opgaven rond duurzaamheid een regionale aanpak; het lokale schaalniveau is voor deze ontwikkelingen te klein.

3. De koers is inhoudelijk zeer relevant

De U10-regio heeft een fantastisch leef- en vestigingsklimaat. De voorbije decennia werden gekenmerkt door sterke groei. Naar verwachting zal dit de komende decennia zo blijven. De uitdaging is om deze groei te accommoderen, met behoud van de hoge kwaliteit van leven en versterking van de concurrentiekracht. Voor het eerst kijken de U10 gemeenten met deze koers integraal naar de wijze waarop we het gezonde leven in een groeiende regio kunnen behouden en versterken. We zien dat er een opgave ligt en pakken die met deze koers op om te voorkomen dat we worden ‘overvallen’ ten koste van wat ons waardevol is. Met deze koers worden de ambities rond duurzaamheid en gezondheid opgeschroefd en dat past bij wat we in Zeist waardevol vinden.

4. De koers past op hoofdlijnen bij het lokale beleid van Zeist

In een oplegnotitie bij de koers (zie bijlage bij raadsvoorstel) is een analyse gemaakt van de verhouding tussen de regionale koers en de lokale beleidskaders, op de verschillende relevante thema's: ruimte (inclusief wonen), economie, mobiliteit, duurzaamheid en sociaal domein. Uit deze analyse blijkt dat we op hoofdlijnen dezelfde koers volgen: groen en gezond leven willen we ook in Zeist! Zie voor een onderbouwing van deze conclusie de Zeister oplegnotitie in de bijlage.

5. Afspraken mogelijk over Zeister aandeel woningbouwopgave

In de ruimtelijk-economische koers U10 wordt een regionale woningbouwopgave van 75.000 tot 2040 benoemd. Het is aan de gemeenten onderling om afspraken te maken over verdere onderbouwing en realisatie van de woningopgave. In dat opzicht kunnen we de regionale afspraken ook als kans zien: sommige gemeenten hebben meer mogelijkheden om woningen toe te voegen op locaties dan andere. Zeist heeft weinig eigen grondbezit en moet het vooral van (vaak meer complexe) binnenstedelijke ontwikkelingen hebben. Andere gemeenten hebben wellicht meer grond in eigendom, wat kansen biedt. Ook biedt het keuzes voor woonmilieus: zetten we in op meer stedelijke

woonmilieus met hoge woningdichtheden of meer op kwaliteit en groen in de nieuwe wijken (wat Zeist doet). Die keuze is aan de gemeenten zelf en gemeenten kunnen hierin complementair zijn.

6. We willen zuinig zijn op de kernwaarden van Zeist

De koers van de U10 luidt op hoofdlijn: Ontmoetingsplaats voor Healthy Urban Living. De koers past daarmee bij de Zeister kernwaarden 'groen, zorgzaam en duurzaam' (Structuurvisie 2020) en de centrumvisie 'Groen, gezond en gastvrij'. Ook de 4 kernwaarden volgens de Structuurvisie gemeente Zeist 2020 passen in deze lijn: natuur en landschap, cultuurhistorie, duurzaam en zorgzaam en de kwaliteit van vijf kernen met een eigen identiteit. De regionale koers heeft ook een breed perspectief op de kwaliteit van leven in de regio. Dat sluit weer aan bij de Zeister benadering van 'het goede leven voor de inwoners van Zeist (in de regio)'.

Tegelijkertijd zijn er bij voorbaat spanningsvelden te voorzien. De behoefte aan optimale bereikbaarheid voor wonen, werken en recreëren in Zeist en de omliggende gemeenten lijkt op gespannen voet te staan met natuur, landschap, cultuurhistorie en wellicht ook duurzaamheid. Het is de kunst hiervoor innovatieve oplossingen te vinden, bijvoorbeeld in termen van schone en slimme mobiliteit. We kunnen dit als gemeente niet alleen; hiervoor hebben we echt de regio nodig.

7. We zoeken een evenwicht tussen groen en groei

De regio gaat uit van verdere groei qua economische ontwikkeling, met bijbehorende groei van woningen en mobiliteit. Het is belangrijk dat de regio kiest voor een systeemsprong, vooral in de stedelijke omgeving, waarbij openbaar vervoer en fiets voorrang krijgen. In Zeist stimuleren we dit ook, maar blijft de auto, vooral op plekken met minder massa, een rol spelen. De kunst is om een slim en duurzaam evenwicht te vinden tussen mens, milieu en meerwaarde, zoals vastgelegd in ons gemeentelijk verkeers- en vervoersplan 2014-2023. (zie ook analyse van lokale beleidskaders in bijlage)

8. Zeist kan haar lokale profiel in de regio behouden en versterken

Zeist heeft een hoogwaardig leef- en werkklimaat, vooral dankzij haar groene karakter. Dat heeft het lokaal bestuur door de jaren heen in diverse beleidskaders vastgesteld, zoals de Structuurvisie Zeist 2020, de Brede Milieuvisie en de Woonvisie. Het nieuwe lokale economische kompas dat tegelijkertijd met dit voorstel is aangeboden, bevestigt eveneens het typisch groene karakter van Zeist. Het mooie is dat de ruimtelijk-economische koers U10 expliciet de kans biedt dat lokale profiel van Zeist te behouden en te versterken. De koers neemt namelijk als belangrijk uitgangspunt 'complementariteit' in de regio, in plaats van concurrentie tussen gemeenten. Door het lokale profiel van elke gemeente te zien als een kracht en toegevoegde waarde in de regio, kan er meer ruimte komen voor onderling gunnen en onderling waarden. Zeist kan als groene parel en poort tot de Utrechtse Heuvelrug in de regio zeer gewaardeerd worden. Een ontmoetingsplaats in het groen!

9. Er is draagvlak in de regio voor deze koers

Zoals in de bijlage 'proces' staat beschreven, zijn raadsleden vanaf het eerste begin in december 2013 nauw betrokken geweest bij de totstandkoming van dit gezamenlijke toekomstbeeld. Vooral in 2015 en 2016 zijn er diverse bijeenkomsten georganiseerd waar raadsleden (maar ook bestuurders en relevante organisaties en bedrijven) konden meewerken aan verkenningen, bouwstenen en conceptteksten. Al deze input heeft geleid tot de voorliggende regionale koers. Inmiddels hebben diverse gemeenteraden de koers vastgesteld: IJsselstein, Nieuwegein, Vianen en Houten (10-10). Het draagvlak lijkt dan ook volop aanwezig.

10. Zeist hecht waarde aan burgerparticipatie

In Zeist vinden we het belangrijk onze inwoners te betrekken bij de ontwikkeling van nieuw beleid. Bij de totstandkoming van deze regionale koers zijn inwoners maar matig betrokken geweest; het was aan gemeenten zelf daar iets aan te doen. In Zeist hebben we gemerkt dat het lastig is inwoners en ondernemers te enthousiasmeren voor dit thema; op een openbare, breed aangekondigde informatie- en gespreksavond over deze regionale koers kwamen slechts enkele mensen af, die namens maatschappelijke organisaties participeerden. Het is van belang dat we bij toekomstige projecten, die voortvloeien uit de ruimtelijk-economische koers U10, burgers actief blijven proberen te betrekken. Aangezien de U10 een vrijwillige samenwerkingsverband is en de gemeenten elkaars individuele besluitvormingsprocessen respecteren, is die ruimte er ook. Daarbij zij aangetekend dat het tempo van uitvoering van regionale projecten niet alleen van Zeist afhangt; we zullen van keer tot keer moeten bezien welke afweging we daar vanuit onze lokale waarden op willen maken.

FINANCIËLE TOELICHTING

De uitvoeringsagenda geeft geen indicatie van benodigde budgetten om de beschreven ambities te realiseren. De afspraak in U10 verband is dat bij het aangaan van nieuwe projecten, er door de bestuurders eerst 'thuis' in de gemeente bekeken wordt wat de benodigde ingeschatte capaciteit en kosten zijn, en hoe dat kan worden gedekt.

JURIDISCHE ASPECTEN

Vooralnog gaan we uit van de vrijwillige samenwerkingsafspraken die de gemeenten in U10-verband met elkaar hebben gemaakt. Zodra er concrete afspraken worden gemaakt per actie of project in de uitvoering, zal er van hardere afspraken sprake zijn, zoals ook in de bijlage 'Samen op weg naar een uitvoeringsagenda' is beschreven. Dat is nodig, willen we samen kunnen werken met andere partijen (triple helix).

DUURZAME ASPECTEN

De afspraken die worden gemaakt aan de U10-bestuurstafel duurzaamheid, zijn in de koers en uitvoeringsagenda meegenomen. Zie in de Zeister oplegnotitie onder Duurzaamheid.

VERDERE PROCES

Planning en uitvoering

Zeist 7 december: ronde tafel, 21 december: debat, 12 januari: raad

U10

- Binnenkort verwachten we de genoemde bestuursopdracht van procesbureau U10 met nadere duiding van governance van de uitvoering.
- Zie de uitvoeringsagenda voor een globale planning van uitvoeringsacties, naar korte, middellange en lange termijn. NB momenteel bestaan het werkprogramma U10 2017-2018 en de uitvoeringsagenda bij de koers naast elkaar. Er wordt naartoe gewerkt om in de nieuwe bestuursperiode te werken met één agenda gericht op de uitvoering in U10-verband.

Evaluatie/controle

- De raad wordt geïnformeerd over de bestuursopdracht die nog dit najaar aan de U10-gemeenten wordt voorgelegd over governance en organisatie van uitvoeringskracht.
- De raad wordt geïnformeerd over bestuursopdrachten waarmee projecten van de uitvoeringsagenda worden gestart. Wanneer Zeist aan een project deelneemt, en dit niet in de lokale beleidskaders past of daar onduidelijkheid over bestaat, betreft het college de raad in de besluitvorming.

BIJLAGEN

1. Zeister oplegnotitie bij ruimtelijk-economische koers U10
2. Ruimtelijk-economische koers U10
3. Samen op weg naar een uitvoeringsagenda
4. 'Proces', overzicht totstandkoming koers en agenda

RAADSBESLUIT

Gemeente **Zeist**

Behoort bij raadsvoorstel

Nr. 18RV001

De raad van de gemeente Zeist;
gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 16 januari 2018;

BESLUIT:

De ruimtelijk-economische koers U10 vast te stellen.

Kennis te nemen van de uitvoeringsagenda.

Aldus besloten in de openbare raadsvergadering van 16 januari 2018.

De raad voornoemd,

mr. J. Janssen, griffier

drs. J.J.L.M. Janssen, voorzitter